

Leiden en Leidenaren op postzegels 3

Het zal niemand verbazen, dat de Leidse Universiteit niet alleen veel beroemde mensen heeft afgeleverd, maar ook veel beroemde geleerden aantrok. En als je beroemd bent, dan heb je kans dat jouw postzegel ooit op een postzegel wordt vereeuwigd. Dat zal mij dan wel niet overkomen. ;-).

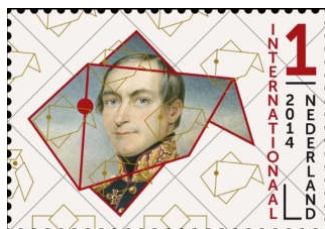
In ieder geval is dat wel gebeurt met **Franciscus de le Boë Sylvius**. Hij was een Nederlands medicus en anatoom. Hij werd in 1614 geboren in Hanau, uit een Nederlandse familie. Hij studeerde aan Nederlandse en Duitse universiteiten en promoveerde vervolgens in 1637 in Bazel. Driehonderd jaar later, in 1937, werd er een zegel met zijn afbeelding uitgegeven in de serie zomerzegels. Daarna had hij een praktijk in Hanau en Amsterdam. In 1658 werd Sylvius hoogleraar in de geneeskunde in Leiden. Hij verzamelde een aantal onderzoekers om zich heen, waaronder ook Reinier de Graaf en Jan Swammerdam.

Sylvius kan beschouwd worden als één der grondleggers van de moderne klinische chemie. Hij was van mening dat chemische processen een belangrijke rol spelen in het menselijk lichaam en hij zag in dat het onderzoeken van die processen een bijdrage kon leveren aan de kwaliteit van diagnose en therapie. In die tijd was dat een tamelijk controversieel standpunt, en zijn ideeën werden door veel collega-wetenschappers bekritiseerd. In 1669 stichtte hij aan de universiteit van Leiden het eerste universitaire chemisch laboratorium in Europa. Hij maakte de Leidse universiteit wereldberoemd met zijn onderwijs in de iatrochemie (letterlijk: 'dokters-scheikunde'), en met zijn enthousiasme trok hij veel studenten uit vele landen aan. Sylvius overleed in Leiden in 1672.

Wie kent niet het **SieboldHuis** op het Rapenburg? Het is een klein, maar geweldig museum, gespecialiseerd in Japan. Volgens de website: *“Naast tijdelijke tentoonstellingen met uiteenlopende Japan-gerelateerde onderwerpen biedt het SieboldHuis met de vaste Siebold-collectie het mooiste uit het oude en nieuwe Japan. Prenten, lakwerk, keramiek, fossielen, herbaria, geprepareerde dieren, munten, kleding, oude landkaarten en honderden andere schatten. Alles in tussen 1823 en 1829 in Japan verzameld door de arts Philipp Franz von Siebold.”*

Jonkheer Philipp Franz Balthasar von Siebold was een van de westerlingen die in Japan lessen in medicijnen gaf. Van 1823 tot 1829 was hij geneesheer op Dejima, de Nederlandse handelsnederzetting bij Nagasaki.

In 1829 werd hij door Japan uitgewezen op verdenking van spionage. Hij had van Japanse vrienden gedetailleerde kaarten van Japan gekregen, terwijl het niet-Japanners verboden was zulke informatie te bezitten. Het bezit van meerdere 'verboden zaken' kwam aan het licht toen het schip waarin hij naar Batavia zou vertrekken door een tyfoon op het strand werd gezet. Bij het uitladen werden de verboden artikelen in zijn verzamelingen

opgemerkt. Toen vervolgens een kaart werd onderschept die naar Von Siebold onderweg was, werd Von Siebold voor eeuwig uit Japan verbannen na een jaar op Dejima vast te hebben gezeten. Hij keerde terug naar Nederland en zou zich uiteindelijk in Leiden vestigen. Enkele Nederlandse medewerkers op Dejima stuurden hem na zijn gedwongen vertrek Japanse planten, dieren en voorwerpen.

Bij zijn buitenhuis 'Nippon' legde hij een kwekerij aan voor zijn meegebrachte Japanse planten. Het buitenhuis stond, waar nu De Kooi is, bij de Sieboldstraat, de Decimastraat en de Bloemstraat. Tuinplanten die nu algemeen bekend zijn werden mede door Von Siebold naar Europa gebracht. Vanuit de Hortus botanicus Leiden begonnen vele van deze planten de verovering van de Europese tuinen, zoals hosta, hortensia en diverse azalea's. Von Siebold overleed in München in 1866. Zijn nagedachtenis werd in 2014 geëerd op een zegel in de serie Grenzeloos Nederland, Nederland-Japan.

En dan een heel ander niveau. **Carice Anouk van Houten.**

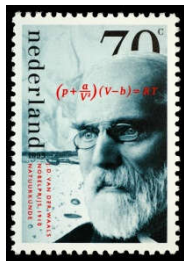
Actrice, zangeres, radiopresentatrice en ambassadeur van het Wereld Natuur Fonds. Geboren in Leiderdorp (1976). PostNL gaf in september 2010 een zegel van haar uit.

Voor haar toneelwerk won ze in 2003 de Colombina voor haar rol van Macha in *Een meeuw* van Tsjechov. Ze is winnaar van vijf Gouden Kalveren, zes Rembrandt Awards en tal van andere prijzen. Haar met een Gouden Kalf bekroonde rol in *Zwartboek* (2006) betekende de start van een internationale carrière. Op 1 december 2014 won zij in Ierland een Angela Award voor haar rol als Melisandre in de televisieserie *Game of Thrones*. Deze rol bracht haar ook een Emmy Award-nominatie op in 2019, voor de categorie Outstanding Guest Actress in a Drama Series.

Naast een zegel voor een actrice, zijn er in het verleden gelukkig ook zegels uitgegeven voor mensen die iets substantieels voor Nederland en de wereld hebben betekend. Denk aan de Nederlandse Nobelprijswinnaars.

Diderik van der Waals, bijvoorbeeld. Een Leidenaar, die na de mulo en een opleiding tot onderwijzer, tot de Leidse Universiteit werd toegelaten. Daar haalde hij – naast zijn baan als onderwijzer – in vijf jaar tijd (in 1871) zijn doctoraal. Twee jaar later al promoveerde Van der Waals aan de Rijksuniversiteit Leiden na het indienen van zijn proefschrift *Over de continuïteit van den gas- en vloeistoestand*. Belangrijk is Van der Waals' bijdrage aan de thermodynamica, bekend als Vergelijking van Van der Waals. In 1910 kreeg hij de Nobelprijs voor natuurkunde. In 1993 kreeg hij zijn postzegel.

Ook **Hendrik Lorenz** en **Pieter Zeeman** kregen (in 1902) de Nobelprijs voor natuurkunde. Lorenz studeerde in Leiden en was daar hoogleraar. Ook Zeeman studeerde in Leiden en gaf daar een poos les.

Pieter Zeeman. Uit de serie 'Nobelprijswinnaars. 1991'

Lorenz. Kinderzegel van 1920

Jan Verbeek